

HONDENRASSEN.

HUN OORSPRONG, HUNNE GESCHIEDENIS

EN

HUNNE ONTWIKKELING IN NEDERLAND

DOOR

L. SEE GERS.

AMSTERDAMSCH E BOEK- EN STEENDRUKKERIJ
V/H ELLERMAN, HARMS & CO.
1912.

SCHIPPERKES.

HET Schipperke is een Belg en nog wel een vlaamsche Belg, want, zoover men zijn geschiedenis kan nagaan, vond men hem, in vroegere tijden, uitsluitend in de beide Vlaanderen en verder in de provinciën Antwerpen en Brabant; de weinige exemplaren die sporadisch in Limburg werden aangetroffen, waren waarschijnlijk vluchtelingen van de een of andere trekschuit die de Maas afzakte. De Waalsche provincies kenden hem alleen van hooren zeggen; Duitschland, Engeland en Nederland hoorden er eerst van, nadat er reeds ettelijke hondententoonstellingen waren gehouden.

Bijou, van den heer A. Reuser Jr., Rotterdam.

Later verplaatste zich het centrum der liefhebberij en tevens ook van de productie, naar het vlaamsch sprekend gedeelte van Brabant.

Zoo herinneren wij ons nog zeer goed dat, toen wij in 1872 te Leuven kwamen, wij er een verbazend groot aantal zwarte, staartlooze hondjes zagen rondloopen. Iedereen haast hield er zoo'n Spitske op na; zij waren grooter, forscher dan onze hedendaagsche Schipperkes, men kocht ze voor een paar francs, soms voor een rondje Leuvensch bier en onder de studenten was hij de hond der medische faculteit; het behoorde tot den *bon ton*, bij de heeren, om er, tot groote ergernis van de hospita, een paar Spitskes op na te houden. In dien tijd heetten twee derden dier hondjes *Spits* of *Spitske*, het andere derde *Moor*, *Moorke* of *Molleke*. Veel werd hij gebruikt op konijnen en de groote Leuvensche brouwerijen gebruikten ze om de gebouwen van ratten en muizen te

zuiveren, een werk waarbij het Schipperke voor den besten terrier niet onderdeed. Wellicht was het daaraan te danken dat het in 1880 op de eerste belgische hondententoonstelling werd gerangschikt onder de terriers. Het heette *Terrier à poil ras zain, à oreilles droites, sans queue, de race flamande*: Schipperkes. (Gladharige, zwarte terrier, met rechte ooren, zonder staart, van vlaamsch ras).

Bestaat er niet de minste twijfel omtrent zijn geboorteland, niet geheel duidelijk is het, waarom het ras dat oorspronkelijk *Spits Belge* genoemd werd, later den naam kreeg van „Schipperke”. Omdat men hem vooral ontmoette op trek- en andere schuiten, beweert men. Maar waar is het bewijs dat het vooral de schippers waren, welke er die belgische spitsen op nahielden? Nergens en zelfs zou het niet moeilijk zijn om te bewijzen dat de Belgische schippers, evenals hunne collega's uit andere landen, gewone Keeshonden hadden.

Daarentegen blijkt uit de geschiedenis der oude Belgische gilden, dat de vlaamsche schoenlappers en beenhouwers (slagers), in vroegere eeuwen, bijna allen eigenaar waren van een betrekkelijk kortharig, klein, zwart hondje dat, terwijl de schoenmaker lapte en de slager vleesch hakte, van uit de vensterbank niet alleen de voorbijgangers, maar ook de binnenkomenden aanblafte. Schoenlappers en slagers maakten dan ook het meeste werk van hun zwarte Spitskes en het was onder hen een ware strijd wie den mooiste halsband had; halsbanden van geslagen of gedreven koper, niet zelden ook van zilver; breede halsbanden die

alleen 's Zondags gedragen werden en zoo kunstig gemaakt waren, dat zij geen haartje van den breeden halskraag beschadigden. Raspunten kende men toen nog niet, aan keurmeesters had men nog geen behoefte, een ieder vond zijn eigen hond den mooisten en in plaats van hondententoonstellingen hield men 's Zondags halsbandtentoonstellingen. Zelfs beweert een legende, dat wij het staartlooze Schipperke hebben te danken aan twee Brusselsche schoenlappers die, om een halsband, van goede vrienden gezworen vijanden werden.

Nooit hadden hunne Spitskes iets anders gedragen dan een eenvoudigen effenen, glimmenden, koperen halsband. De zaken gingen goed en een hunner veroorloofde zich de weelde om er een te laten maken van geslagen koper; de ander werd jaloersch, ging naar een meester-koperslager en bestelde een halsband van gedreven koper, die zoo kunstig was bewerkt, dat iedereen hem bewonderde. De man van den gedreven koperen halsband had veel kinderen en niet zoo heel veel geld, zijn vriend had geen kinderen en veel geld. Op een Zondag telde hij zijn geld na, kwam tot de overtuiging dat hij het kon bekostigen en liet bij een meester-zilversmid een halsband van gedreven zilver voor zijn Spitske maken. Zoover reikten de middelen van den eersten niet; hij maakte zich boos en zon op wraak.

Het Spitske met den gedreven zilveren halsband lokte hij op een avond in zijn schoenlapperswinkel, sneed hem den staart af en liet hem toen loopen. De staartlooze spits werd mooier gevonden dan de gestaarte en alle Brusselsche schoenlappers, met de Brusselsche slaggers inclus, besloten om in het vervolg allen Spitsen den staart af te snijden. Zoo geschiedde en sedert dien tijd is een gestaarte Spits een zeldzaamheid. Luidens oude kronijken moet dit zijn gebeurd tegen het eind der XVIIe eeuw.

Had men nu dat hondenras willen doopen naar eene categorie van menschen die er veel voor over hadden of die er zich meer speciaal mede bezig hielden, dan zou men het veeleer schoenlapperke of slagerke, dan wel schipperke genoemd hebben. Eindelijk rest ons nog een andere, naar onze meening goede reden, om aan te nemen dat de naam *Schipperke* hoegenaamd niets heeft te maken met de oude Belgische schuitenvoerders, maar veeleer eene-verbastering is van het Vlaamsche *Scheperke*.

Het is een historisch uitgemaakt feit dat, in vroegere tijden, de Vlaamsche provincies zich onderscheidden door hare talrijke kudden wolven, waarbij allerhande soorten van honden, maar vooral groote keesachtige honden gebruikt werden; die honden noemde men *Schepers* of *Schiepers*. De kleine *Schieperkes*. Van *Schieperke* op *Schipperke* is de overgang zoo gering, dat er niet veel taalkennis noodig is om dien overgang te begrijpen, vooral niet in de Belgische volkstaal; te meer nog omdat de hond der schippers van voor een halve eeuw veel grooter was dan zelfs het hedendaagsche zwaarslag Schipperke.

Verder zullen wij ons in de afleiding van het woord niet verdiepen; wij geven onze meening voor wat zij is, overtuigende bewijzen zijn moeilijk bij te brengen.

Toen, in 1880, België het vijftigjarig bestaan zijner Onafhankelijkheid vierde en de destijds nog niet Koninklijke „Société St. Hubert” hare eerste hondententoonstelling hield, werd er voor de Schipperkes, op verzoek van St. Hubert's voorzitter, Graaf de Beaufort, een afzonderlijke klas beschikbaar gesteld en drie prijzen. Er kwam echter geen enkel Schipperke opdagen. Voor het eerst zag men ze op de tentoonstelling te Spa, in 1882. Het waren *Tip*, van Burggraaf de Jonghe, te Brussel, die eerste werd; *Fientje*, van H. Baron van Havre, te Antwerpen, tweede; *Tic* en *Tac*, van mevr. Bodinus te Brussel, die niets kregen; er waren dus vier Schipperkes. In 1883 kwamen er 3 uit te Ostende; in 1884 te Antwerpen maar twee, in 1885 te Brussel zes; in 1886 dertien, in 1887 elf en in 1888 wederom dertien.

Waar het ras nog weinig bekend was onder de getrouwen der hondententoonstellingen en de keurmeesters het omtrent type enz. nog niet geheel eens waren, gebeurde het wel dat de prijswinner van het eene jaar, het daaropvolgende jaar een der laatsten in de achterhoede was. Vandaar waarschijnlijk dan ook dat men denzelfden hond hoogstens twee achter-eenvolgende jaren op de tentoonstellingen zag komen en er telkens andere exemplaren

verschenen. Dat verschil van meening en de daardoor ontstane verwarring waren de aanleidende oorzaak tot de oprichting, in 1888, van de *Schipperkes Club Belge*, die zich ten doel stelde, het maken eener beschrijving van het ware type *dat alleen zou worden erkend, onveranderd moest blijven en waaraan fokkers, keurmeesters en tentoonstellingscomité's zich zouden te houden hebben.*

Nadat „Chasse et Pêche”, in haar nummer van 29 Januari 1888, de voorloopige raspunten had aangegeven, riep de heer Van der Snickt alle eigenaars van Schipperkes op, om *met hunne honden* te komen in een café op de Groote Markt te Brussel; wie omtrent het ras inlichtingen kon geven, was eveneens welkom. Die vergadering had plaats op 12 Februari 1888; den daarop volgenden Zondag werd andermaal vergaderd en den vierden Maart werd de Schipperkes Club opgericht. Op 11 Maart 1888 werden de statuten goedgekeurd en acht dagen later de raspunten definitief vastgesteld. Op 11 en 12 Augustus hield de nieuwe Club een tentoonstelling van Schipperkes, Schipperkes-halsbanden en Brusselsche Griffons, en er verschenen 77 Schipperkes.

Dank zij de Schipperkes Club en het ijverig streven harer bestuursleden verspreidde zich de liefhebberij voor het ras ook over de Belgische grenzen. Hierover echter later.

Het eerste artikel over Schipperkes, een soort aanbeveling aan de lezers om zich met dat aloude Belgische ras wat meer bezig te houden, had de toen nog geen jaar oude „Chasse et Pêche” reeds gegeven in 1882. In de sedert dat tijdstip verlopen jaren is het Schipperke niet veranderd, wat hij toen was, dat is hij thans nog en de beschrijving van toen geeft een uitstekend idée van des Schipperkes karakter. Aan dat artikel ontleenen wij het volgende:

„Het Schipperke is een gitzwart duiveltje, zonder bokkepooten en zonder staart; een ware duivel voor ratten, muizen, mollen en voor alle ongedierte.

Niet te vermoeien wachter, rust hij dag noch nacht, voortdurend op de been, ontgaat hem niets van wat er binnen- of buitenshuis geschiedt. Hij loopt van den kelder naar den zolder, onderzoekt hoeken en kanten en als er, volgens hem, iets niet in den haak is, waarschuwt hij den baas door zijn gefef. De gewoonten van het huis kent hij allen, hij bemoeit zich met alles en nog wat, en neemt daarbij een air aan alsof hij zelf de baas is; een wonder van trouw en verknochtheid, is hij, tegenover de kinderen, de zachtzinnigheid in persoon.

Wee den vreemdeling die met opzet of bij ongeluk de hand uitsteekt naar iets of naar iemand uit den huize; het Schipperke heeft tanden en weet die dan te gebruiken. . . . Goede stalhond, is hij een groot liefhebber van paarden en een best ruiter. Mag hij op een jaagpaard gaan zitten, dan is hij uitgelaten van vreugde. Goede wachter, goed ruiter, aangename, steeds opgeruimde makker, is het Schipperke bovendien nog een uitstekend *Terrier*, een jachthond *di primo cartello*, zegt ergens de Heer G. de Bosch. Hij is de kameraad, de gedwongen helper van het fret en op konijnen is hij onbetaalbaar; trouwens, geen fretteerder die er geen Schipperke op nahoudt”.

Moet men den schrijver gelooven dan heeft het Schipperke alle hoedanigheden. Waaksch is hij zeker, trouw is hij ook, vijand van allerhande ongedierte niet minder, en bovendien een prettige, levendige, guitige verschijning. Dat alleen ware reeds genoeg om populair te worden.

Dank zij de tentoonstellingen der Société Royale „St. Hubert”, die vóór de wetten op het invoeren van honden in Engeland, door Engelsche exposanten druk werden bezocht, waar, bovendien, Engelsche keurmeesters jaar in jaar uit werden uitgenoodigd, vond het kleine ding zijn weg naar Engeland, waar het spoedig de lieveling der dames werd en nog spoediger aanleiding gaf tot geschrijf, krakeel en betweterij in de wereld der Engelsche hondeliefhebbers. In 1887 deed hij zijn intrede in Engeland: de *eerste bekende* importatie dagteekent van dat jaar.

Wie die eerste importeur was weet men niet zeker. Volgens sommigen zou het zekeren

heer Berrie geweest zijn, volgens anderen de bekende Engelsche keurmeester Krehl. Waarschijnlijk is het, meenen wij, dat enkele Engelsche exposanten te Brussel eenige exemplaren hebben zien machtig te worden, exemplaren misschien van derde of vierde kwaliteit en deze hebben ingezonden, nog voordat de heer Krehl de goede exemplaren importeerde. Zooveel is zeker dat op de tentoonstelling van 14 November 1889, in het Aquarium te Londen, verscheiden Schipperkes op de banken kwamen en dat die inzending toen kon worden beschouwd als de clou dier Terrier-tentoonstelling.

Toen het Schipperke eenmaal in Engeland was ingeburgerd, duurde het niet lang of de Engelsche fokkers kwamen in conflict met de *Schipperkes Club Belge*. Ons Schipperke, had de Club gezegd, zal niet anders zijn dan gitzwart. En óns Schipperke, zeiden de Engelsche fokkers, kan ook bruin, desnoods wit of gevlekt zijn, als er maar Schipperkes-type in zit.

Het voorstel om chocolade- en kastanjebruine Schipperkes gelijk te stellen met hunne zwarte broertjes en zusjes werd tegen het einde van 1892 gedaan in de „England Schipperke Club”, waarvan oprichter was de heer Krehl, destijds redacteur van *Stockkeeper*. Een heer Temple bracht het ter tafel en het werd aangenomen met 17 tegen 7 stemmen.

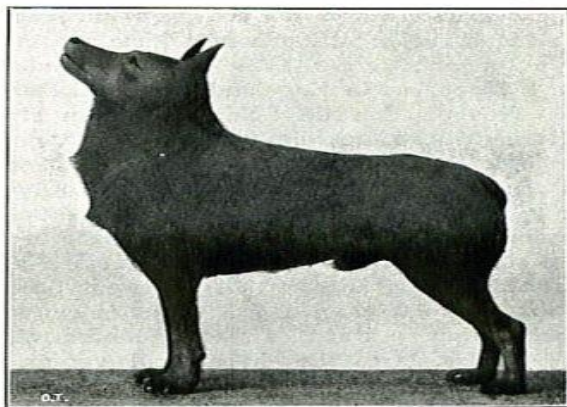
Tegen dat besluit protesteerde natuurlijk de Belgische Schipperkes-Club en het had heel wat voeten in de aarde om de Engelsche heeren van gevoelen te doen veranderen. Na weken lang heen en weer schrijven gelukte het ten slotte en ook in Engeland bleven de Schipperkes zwart.

Nauwelijks was echter deze wolk opgetrokken of er kwam een andere opzetten. Ditmaal gold het de beharing, waaromtrent verschil van meening was ontstaan tusschen de heeren Krehl en Is. Woodiwiss. De twist liep zelfs zoo hoog, dat de heer Krehl niet alleen zijn presidentschap neerlegde, maar ook bedankte als lid der „England Schipperke Club”. In een nummer van *Stockkeeper* van 1894, schrijft hij daaromtrent het volgende: „Reeds lang was het vrij duidelijk dat er in België groote ontevredenheid heerschte over de wijze, waarop Engelsche keurmeesters het Schipperke

beoordeelen; men beschuldigde ons dat wij van het oorspronkelijke type afgingen en wij onze opvatting daaromtrent door dik en door dun wilden doordrijven. De Belgische liefhebbers vinden de Engelsche opvatting verkeerd. De beste kennel van Schipperkes in België is die van den heer Reussens te Brussel, waar men het oorspronkelijke type in zijn grootste volkomenheid aantreft... De halskraag der honden was buitengewoon en juist daarin ligt het groote onderscheid tusschen het Belgische Schipperke en dat der Engelschen. De manen der Belgische munten uit door rijkdom van vrij hard haar, de manen der Engelsche zijn stekelharig en dat is leelijk”.

Het gevolg was dat de heer Krehl de „St. Hubert Schipperke-Club” oprichtte, waaraan hij, tegen kostenden prijs, zijn kort daarvoor geïmporteerden *Champ. Hubert* afstond, ter dekking van teven der Clubleden. Van af dat tijdstip, men schreef toen 1894, dagteekent in Engeland, de fokkerij der Schipperkes en werd hij, in zeer korten tijd, een geliefde dameshond. Er zou echter wederom een kink komen in den kabel der Schipperkesfokkerij.

Toen de Engelschen hun eerste Schipperkes mede naar Engeland namen, wisten zij niet beter of ze werden zonder staart geboren en groot was de verwondering van den eersten fokker, toen hij zag dat al zijn Schipperkes-pups van achter niet minder spits uitliepen dan de jongen van den eersten den besten straathond. Waren dat nu wel echte Schipperkes? Den

Spits, van mevr. M. Seegers—Van Lil, Bussum.

staart coupeeren hielp niet, want het bewijs dat hij niet staartloos geboren was zou hij altijd behouden. Eindelijk, na lang denken, ging die eerste Schipperkes fokker er toe over om op zijn twee- of driedaagsche pups een operatie toe te passen, die de Engelschen *gouging out* noemen. het met wortel en al wegnemen van den staart. Maar wat de eerste fokker ondervond, ondervonden ook de andere en wat de eerste deed, deden de anderen ook; zij deden hetzelfde wat de Belgische fokkers deden en nog doen; want ook in België is het zonder-staart-geboren worden der Schipperkes alles behalve algemeene regel.

Het geheim dier operatie, dat feitelijk geen geheim meer was, lekte uit en kwam de „Ladies Kennel Association” ter oore. Groot misbaar, natuurlijk. Een deel van den staart afnemen, negen tienden desnoods, dat kon er nog door, maar den *heelen* staart, met wortel en al, dat was onteerend voor het menschedom! Bovendien zou men niet meer kunnen zien welke exemplaren mét, welke zonder staart geboren waren. De dames schreven protestbrieven aan de „England Schipperke Club” en aan de „St. Hubert Schipperke Club” en het gevolg was, dat van Schipperkes, die met staart werden geboren, die staart tot op twee c.M. kon worden ingekort. Neen, zei de „Schipperkes Club Belge”, in onze raspunten staat *queue absente*, d. i., staart afwezig. Nu is twee duim staart wel een heel klein staartje, maar toch een staart en een staartje, zelfs een heel klein stompstaartje, mogen onze Schipperkes niet hebben.

De *Schipperkes Club Belge* hield voet bij stuk, won het geding en sedert 1897 worden de Schipperkes in Engeland evengoed staartloos geboren als die van België.

Hebben dan de Schipperkes een staart als zij geboren worden, of hebben zij er geen? Het antwoord op die vraag verschaft ons de heer A. Reul, in leven leeraar aan de veertsenijschool te Cureghem, bij Brussel, en een van België's knapste deskundigen: „Het publiek is ervan overtuigd, zegt hij, dat de *Schipperkes worden geboren zonder staart* en dat zij zich, juist door die eigenaardigheid, onderscheiden van de andere hondenkinderen. Het wordt u kwalijk genomen als gij den eigenaar of den fokker van een Schipperke een pluimpje geeft om zijne behendigheid in het wegnemen van Schipperkes-staartjes. 't Is immers van algemeene bekendheid dat zij staartloos ter wereld komen! En dan zegt nog de Schipperkes-Club in hare raspunten: *Staat afwezig*. Waaraan wordt toegevoegd: „Een vijftigtal jaren geleden werden veel Schipperkes zonder staart geboren, *thans is dat niet meer het geval*”.

„Maar, zegt de heer Reul verder, hebben wij zelfs maar den minsten schijn van zekerheid, dat het eerste Schipperke staartloos geboren werd? Persoonlijk moet ik gulweg bekennen dat ik, daaromtrent, nergens iets heb gevonden dat steekhoudend is en om mij te storen aan wat men belieft te vertellen, is mijn gewoonte niet. En aangenomen, dat er, vijftig jaar geleden zooveel Schipperkes waren die staartloos ter wereld kwamen, waar zijn dan de feiten die het ras dermate hebben beïnvloed, dat het er thans uitziet als elk ander hondenras en bijna alle Schipperkes worden geboren met staart? Het staartloos Schipperke is *bijna altijd* een vervalscht, verminkt iets. Hij wordt, evenals alle andere honden, geboren met een normaal ontwikkelde staart, die vaak nog al lang is en dik aan den wortel, een staart bovendien welken hij in een krul over den rug zou dragen, wanneer men hem eens liet zitten. Dat is de algemeene regel. Echter voegen wij erbij dat er, evenals op alle regelen, ook uitzonderingen zijn op dezen, met andere woorden, dat er, in een nest Schipperkes, wel eens een of twee pups kunnen voorkomen met een zeer korten of in het geheel geen staart. Maar dat zijn uitzonderingen die bij rundvee ook voorkomen”.

Om nu terug te komen op de geschiedenis der Schipperkes, zoo goed als in Engeland gingen zij er nergens in. De prinses van Wales, thans koningin van Engeland, volgde het voorbeeld van wijlen de koningin van België en liet zich, door bemiddeling van mevr. Stenhard Robinson een paar van die staartlooze hondjes komen. Lang duurde het toen niet meer of in de meest aristokratische Engelsche salons ontmoette men steeds een of twee Schipperkes.

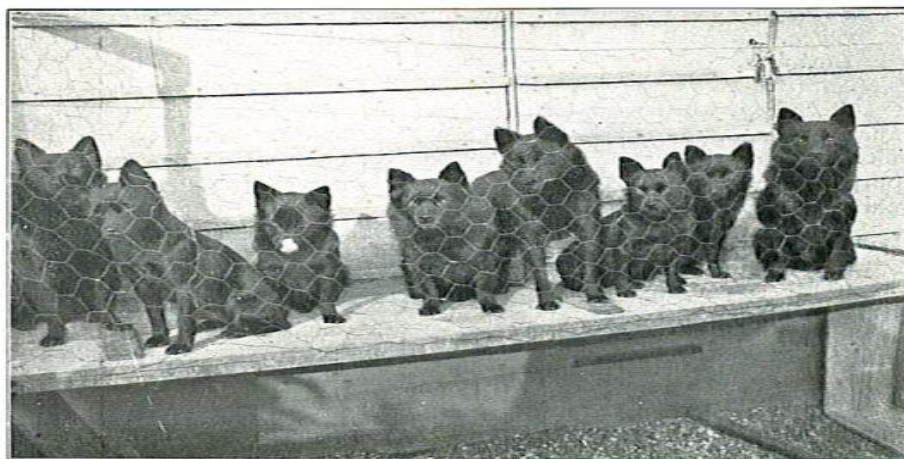
Duitschland was er moeilijk voor te vinden en al komt het Schipperke, op de voornaamste Duitse tentoonstellingen, in enkele exemplaren voor, populair is het er echter nooit geworden.

Ten onzent gaat het iets beter en als tentoonstellingshond is het Schipperke bij ons ouder zelfs dan in België. Op de eerste Nimrod-tentoonstelling, vijf jaar voor de eerste hondententoonstelling van St. Hubert, verscheen reeds een *Spitske zonder staart*; wel maakt de catalogus, een klein boekje van 24 in 8° bladzijdjes, geen melding van *Schipperkes*, maar iets anders dan een Schipperke kan dat *Spitske zonder staart* niet geweest zijn. Daarna ontbrak hij op nagenoeg geen enkele tentoonstelling; beter werd hij bekend na de oprichting van Cynophilia en, sedert Graaf H. van Bylandt's verblijf in België, kwam hij nog talrijker op onze tentoonstellingsbanken voor dan vroeger.

Druk gefokt werd hij echter bij ons nooit. Nu was het deze fokker, dan een ander die er zich een tijdlang mede bezig hield; allen keerden het ras spoedig den rug toe; misschien omdat er zoo weinig staartlooze jongen geboren werden.

De eerste bekende liefhebbers waren Hagenaars; na hen kwam wijlen Fopma Bonnema te Leeuwarden en fokte een paar nestjes en thans hebben wij alleen nog kennel „De Zwarte Bende”, van den heer J. Reuser, die sedert een vijftal jaren de Belgische Schipperkes een goed hart toedraagt, zeer goed materiaal heeft en zelf reeds verscheiden goede exemplaren fokte.

Gewone liefhebbers zijn er echter voldoende, maar ook alleen liefhebbers, met één exemplaar. Konden wij hen echter allen overhalen om hunne Spitskes eens drie dagen van huis te sturen, dan zouden wij het bewijs hebben geleverd dat er, in Nederland, meer Schipperkes zijn dan men wel denkt.

Kennel „De Zwarte Bende”, van den heer A. Reuser Jr., Rotterdam.

RASPUNTEN,

zooals zij in Maart 1886 werden opgemaakt en op 24 Juli 1904 werden aangevuld en gewijzigd.

Hoedanigheden en algemeen voorkomen. Een uitmuntende, trouwe, kleine waakhond, die van vreemden niet gediend is. Beweeglijk, vlug en onvermoeid, voortdurend bezig met wat om hem heen gebeurt; bijterig wanneer hij over iets de wacht heeft; zachtzinnig tegenover kinderen, de gewoonten des huizes kennend; gaarne wetend wat er achter een deur omgaat of wat er te vinden is onder een voorwerp dat verplaatst wordt; verraadt zijn indrukken door zijn krijschende stem en zijne rechtopstaande manen, houdt van paarden, maakt jacht op mollen en ander ongedierte, kan op wild gebruikt worden, wijst bewoonde konijnenpijpen aan, drijft het konijn op en speurt het haas in kreupelhout.

Kleur. Gitzwart.

Kop. Gelijkend op dien van den vos, vrij breed voorhoofd dat bij de oogen smaller

wordt; van terzijde gezien is het eenigszins rond; spitse niet te lange snuit, weinig sprekende stop.

Neus. Klein.

Oogen. Donkerbruin, vol, klein, eerder ovaal dan rond, niet diepliggend en niet uitpuilend, levendig en doordringend.

Ooren. Goed recht, klein, driehoekig, hoog aangezet, de lellen zoo sterk dat de ooren niet anders kunnen gevouwen worden dan in de lengte, zeer beweeglijk, en, wanneer zij rechtop staan, zich naar elkander toebuigend.

Tanden. Zuiver op elkander passend.

Schouders. Schuin en beweeglijk.

Borst. Breed van voren, breed achter de schouders en diep, tamelijk opgetrokken buik.

Rug. Recht, waterpas, tengevolge van de manen, van voren hooger dan van achter.

Lendenstreek. Breed en sterk.

Pooten. Kaarsrecht, staande goed onder het lichaam en fijn van beenderen.

Voeten. Klein, rond en gesloten, met rechte, sterke, korte (geen kromme) nagels.

Dijen. Zeer breed, lang, goed gespierd; het spronggewricht laag bij den grond.

Lichaam. Kort en gedrongen.

Staart. Afwezig.

Beharing. Lang en hard op het gevoel, uiterst kort op de ooren, kort op den voorkant van de pooten, tamelijk kort op het lichaam, maar lang rond den hals, te beginnen van den buitensten rand der ooren, vormt manen en borstkraag, strekkende zich uit tot tusschen de voorpooten; lang eveneens aan de dijnen, waar zij een broek vormt, wiens punten naar binnen gekeerd zijn.

Gewicht. Voor de kleine $3\frac{1}{2}$ tot $5\frac{1}{2}$ K.G.; voor de groote $5\frac{1}{2}$ tot 9 K.G. Beneden $3\frac{1}{2}$ K.G. behooren zij tot de Dwergschipperkes.

Fouten. Lichte oogen; te lange of ronde ooren; smalle, lange kop, bolle of te korte kop, dunne beharing, zacht of gegolfd haar, afwezigheid van manen en broek, te lang haar, verkeerd staande tanden.

Diskwalificatie. Half-rechte ooren, onder- of boven-overbijten, witte haren.